

LARS KEPLER

NUKKUMATTI

TAMMI

Lars Kepler

Hypnotisoija (2010)

Paganini ja paholainen (2011)

Tulitodistaja (2012)

Nukkumatti (2013)

LARS KEPLER

NUKKUMATTI

RIKOSROMAANI

Suomentanut Anu Koivunen

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ

tammi

70 VUOTTA

HELSINKI

Ruotsinkielinen alkuteos **Sandmannen** ilmestyi 2012.

Copyright © Lars Kepler, 2012

First published by Albert Bonniers Förlag, Stockholm, Sweden.

Published in the Finnish language by arrangement with Bonnier Group Agency, Stockholm, Sweden.

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Tammi 2013

Painettu EU:ssa

ISBN 978-951-31-7270-1

On yö, tuuli puhaltaa mereltä lunta. Nuori mies kävelee korkeaa rautatiesiltaa pitkin Tukholman suuntaan. Hänen kasvonsa ovat kalpeat kuin huurtunut lasi. Farkut ovat jäätyneestä verestä kankeat. Hän kävelee raiteiden välissä ja astelee ratapölkkyjen yli. Viisikymmentä metriä hänen alapuolellaan häämöttää lahden jää kuin lakanakankaan suikale. Valkoiset puut ja sataman öljysäiliöt hädin tuskin erottuvat; lumi kieppuu kaukana alhaalla konttinosturin valossa.

Miehen vasenta käsivartta pitkin valuu lämmintä verta, joka putoilee pisaroina sormenpäistä.

Ilman täyttää kohina ja vinkuna, kun yöjuna lähestyy kaksi kilometriä pitkällä sillalla. Nuori mies horjahtaa, istahtaa raiteille, mutta pääsee sitten takaisin jaloilleen ja jatkaa eteenpäin.

Ilma pakenee junan tieltä, ja pöllyävä lumi hämärtää näkyvyyden. Traxx-veturi on jo keskellä siltaa, kun kuljettaja huomaa miehen radalla. Hän soittaa torvea ja näkee, miten hahmo on vähällä kaatua, miten tämä ottaa pitkän askeleen vasemmalle, viereiselle raiteelle, ja saa kiinni ohuesta kaiteesta.

Vaatteet lepattavat miehen yllä. Silta tärisee rajusti hänen jalkojensa alla. Hän seisoo liikkumattomana silmät ammollaan ja puristaa kaidetta.

Ilma on pelkkää kieppuvaa lunta ja vastaan syöksyvää pimeyttä.

Verinen käsi on alkanut jäätyä kiinni kaiteeseen, kun hän lähtee taas kävelemään.

Hänen nimensä on Mikael Kohler-Frost. Hän on ollut kateissa kolmetoista vuotta, ja hänet on julistettu kuolleeksi seitsemän vuotta sitten.

Oikeuspsykiatrinen varmuusosasto Löwenströmin sairaala

Teräsportti sulkeutuu raskaasti kalahtaen uuden lääkärin takana. Metallinen kaiku jatkaa hänen ohitseen kierreportaita alas.

Äkillinen hiljaisuus saa Andersin värähtämään.

Tästä päivästä lähtien hänen on määrä työskennellä oikeuspsykiatrisella varmuusosastolla.

Tiukasti eristetyssä bunkkerissa on jo kolmentoista vuoden ajan virunut iäkäs Jurek Walter. Hänet on tuomittu hoitoon, johon liittyy erityinen kotiuttamisharkinta.

Nuori lääkäri ei tiedä potilaastaan juuri muuta kuin sen, että tämän diagnoosi on ”Määrittämätön skitsofrenia. Hallitsematon ajattelu. Toistuvia, akuutteja psykoottisia jaksoja, joihin liittyy erikoisia ja erittäin väkivaltaisia piirteitä.”

Anders Rönn todistaa pohjakerroksessa henkilöllisyytensä, luovuttaa puhelimen ja ripustaa kalteriportin avaimen kaappiin, minkä jälkeen vartija avaa sulun ensimmäisen oven. Anders astuu sisään, odottaa että ovi menee kiinni ja vasta sitten jatkaa seuraavalle ovelle. Äänimerkin jälkeen vartija avaa myös sen. Anders kääntyy, heilauttaa kättään ja jatkaa sitten käytävän läpi kohti eristysyksikön sosiaalitiloja.

Ylilääkäri Roland Brolin on viisikymppinen roteva mies, jolla on luisut hartiat ja lyhyeksi leikattu tukka. Hän on tupakalla

keittiönurkkauksen liesituulettimen alla ja selailee hoitoalan ammattiliiton lehdestä artikkelia miesten ja naisten palkoista.

– Kukaan henkilökuntaan kuuluva ei saa jäädä kahden Jurek Walterin kanssa, ylilääkäri sanoo. – Hän ei saa tavata muita potilaita, ottaa vastaan vieraita eikä käydä ulkoilupihalla. Hän ei myöskään...

– Eikö ollenkaan? Anders kysyy. – Ei taida olla luvallista eristää...

– Ei olekaan, Roland Brolin vastaa lyhyesti.

– Mitä hän sitten on tehnyt?

– Kaikkea kivaa, Roland vastaa ja lähtee kohti käytävää.

Vaikka Jurek Walter on Ruotsin kaikkien aikojen pahin sarjamurhaaja, kukaan ei tiedä sitä. Asia käsiteltiin raatihuoneella ja Wrangelin palatsissa suljetuin ovin, ja kaikki asiakirjat ovat edelleen salaisia.

Anders Rönn ja ylilääkäri Roland Brolin menevät sisään seuraavasta turvaovesta, ja nuori nainen, jolla on tatuoidut käsivarret ja poskilävistyksiä, iskee heille silmää.

– Tulkaa elävinä takaisin, nainen sanoo lyhyesti.

– Ei tarvitse pelätä, Roland sanoo Andersille hiljaa. – Jurek Walter on rauhallinen vanha mies. Hän ei käy kimppuun eikä huuda. Pääsääntönä on, ettemme koskaan mene hänen huoneeseensa. Leffe kuitenkin huomasi yövuorossa, että ukko oli tehnyt veitsen ja piilotanut sen patjan alle, joten meidän pitää tietenkin takavarikoida se.

– Miten se onnistuu? Anders kysyy.

– Sääntöjä rikkomalla.

– Menemmekö Jurekin huoneeseen?

– Sinä menet... ja pyydät kauniisti, että hän antaa veitsen.

– Pitääkö minun mennä...?

Roland Brolin nauraa ääneen ja selittää sitten, että he ovat antavinaan potilaalle tavanomaisen Risperdal-injektion, mutta antavatkin sen sijaan yliannostuksen Zypadheraa.

Ylilääkäri vetää korttinsa jälleen yhdestä lukijasta ja näppäilee koodin. Kuuluu piippaus ja turvaoven lukko surisee.

– Odota, Roland sanoo ja ojentaa pienen rasian, jossa on keltaisia korvatulppia.

– Sinähän sanoit, ettei hän huuda.

Roland hymähtää kyllästyneesti, katselee väsyneesti uutta kollegaansa ja huokaisee raskaasti ennen kuin alkaa selittää.

– Jurek Walter puhuu sinulle, täysin rauhallisesti, varmasti mukavaan sävyyn, hän kertoo vakavalla äänellä. – Mutta kun lähdet illalla kotiin, koukkaat vastaantulijoiden kaistalle ja ajat suoraan päin rekkaa... tai sitten pistäydyt rautakaupassa ostamassa kirveen, ennen kuin haet lapset päiväkodista.

– Pitäisikö minun pelätä? Anders hymyilee.

– Ei, mutta toivottavasti osaat olla varuillasi, Roland sanoo.

Andersilla ei yleensä ole onnea, mutta kun hän luki lääkärilehdestä ilmoituksen pitkästä kokopäiväisestä sijaisuudesta Löwenströmin sairaalan varmuusosastolla, hänen sydämensä alkoi lyödä nopeammin.

Kotimatkaan menee autolla alle puoli tuntia, ja Huddingen terveyskeskuksessa hän oli joutunut tyytymään tilapäisiin sijaisuuksiin Sankt Sigfridin sairaalan alueklinikalla.

Pitkä ajomatka Växjöhön, epäsäännölliset työajat, Petran työ vapaa-aikavirastossa ja Agnesin autistinen oireyhtymä olivat mahdoton yhtälö.

On vain kaksi viikkoa siitä, kun Anders ja Petra istuivat keittiönpyöjän ääressä ja yrittivät miettiä, mitä he voisivat tehdä.

– Tämä ei voi jatkua näin, Anders sanoi täysin rauhallisesti.

– Mitä me teemme? Petra kuiskasi.

– En tiedä, Anders vastasi ja kuivasi kyyneleet vaimonsa poskilta.

Agnesin esikouluavustaja oli kertonut, että Agnesilla oli ollut hankala päivä. Agnes ei ollut suostunut päästämään irti maitolasista, ja muut lapset olivat nauraneet. Hän ei ollut hyväksynyt sitä, että välipala oli ohi, koska Anders ei ollut tullut hakemaan niin kuin yleensä. Anders oli ajanut suoraan Växjöstä, mutta hän oli ehtinyt paikalle vasta kuudeksi. Agnes istui edelleen ruokalassa ja puristi lasia käsissään.

Kun he pääsivät kotiin, Agnes seisoi omassa huoneessaan, tuijotti seinää nukkekodin vierellä ja taputti käsiään omalla sulkeutuneella tavallaan. He eivät tiedä, mitä Agnes näkee seinässä, mutta hän sanoo siitä tulevan harmaita puikkoja, jotka hänen pitää laskea ja pysäyttää. Hän tekee sitä silloin, kun hän on hyvin ahdistunut. Välillä riittää kymmenen minuuttia, mutta sinä iltana hänen piti seistä huoneessaan yli neljä tuntia, ennen kuin he onnistuivat saamaan hänet vuoteeseen.

2

Viimeinen turvaovi sulkeutuu, ja he kävelevät käytävää pitkin kolmesta eristyshuoneesta ainoaan käytössä olevaan. Katon loisteputken valo kiiltää muovilattiassa. Ruokakärry on naarmuttanut kangastapettia metrin korkeudelta.

Ylilääkäri työntää kulkukorttinsa lukijaan ja päästää Andersin menemään edeltä jykevälle metalliovelle.

Panssarilasin läpi Anders näkee laihan miehen, joka istuu muovituolilla. Miehellä on yllään farkut ja farkkupaita. Hänellä on sileäksi ajeltu leuka, ja hänen silmänsä ovat merkillisen rauhalliset. Kalpeita kasvoja peittävät lukuisat rypyt, jotka muistuttavat kuivan joenuoman halkeillutta savea.

Jurek Walter on tuomittu vain kahdesta murhasta ja yhdestä murhayrityksestä, mutta hänellä on vahva yhteys yhdeksääntoista muuhun murhaan.

Kolmetoista vuotta sitten hänet saatiin kiinni itse teosta Lill-Jansskogenissa, kun hän pakotti viisikymppistä naista takaisin maahan haudattuun arkkuun. Naista oli pidetty arkussa lähes kaksi vuotta, mutta hän oli edelleen elossa. Hän oli järkyttävän loukkaantunut, hän oli aliravittu, lihakset olivat surkastuneet, paleltumat ja makuuhaavat olivat hirveät, ja hänellä oli vakavia aivovammoja. Ellei poliisi olisi tavoittanut Jurek Walteria arkun luota, häntä ei olisi pysäytetty ehkä koskaan.

Nyt ylilääkäri ottaa esiin kolme pientä lasipulloa, joissa on kel-

taista jauhetta, lisää jokaiseen pulloon vettä, ravistaa ja pyörittelee pulloja varovasti ennen kuin vetää nesteen ruiskuun.

Hän pujottaa tulpat korviinsa ja avaa sitten oven pienen luukun. Metallilahtaa, ja heitä vastaan tulvahtaa raskas betonin ja pölyn haju.

Vetelällä äänellä yllääkäri ilmoittaa Jurek Walterille, että tälle pitäisi antaa ruiske.

Mies kohottaa leukaansa ja nousee rennosti tuoilta, kääntää katseensa kohti oven luukkua ja tulee lähemmäksi avaten samalla paitansa nappeja.

– Pysähdy ja riisu paita, Roland Brolin sanoo.

Jurek Walter jatkaa hitaasti eteenpäin, jolloin Roland sulkee luukun ja telkeä sen kiireesti. Jurek pysähtyy, avaa viimeiset napit ja antaa paidan pudota lattialle.

Hän on joskus ollut hyväkuntoinen, mutta nyt lihakset ja rypyinen nahka roikkuvat veltoina.

Roland avaa luukun uudelleen. Jurek Walter jatkaa ovelle ja työntää luukusta jänteisen kätensä, jossa on satoja pigmenttiläiskiä.

Anders pyyhkii olkavarren alkoholilla. Roland työntää neulan pehmeään lihakseen ja ruiskuttaa nesteen aivan liian nopeasti. Jurekin käsi nytkähtää yllätyksestä, mutta hän ei vedä kättään pois ennen kuin saa luvan. Yllääkäri lukitsee ja telkeä luukun samantien, ottaa korvatulpat pois, hymyilee hermostuneesti ja katsoo sitten huoneeseen.

Jurek Walter hoippuu kohti sänkyä, pysähtyy ja istuu.

Äkkiä hän kääntää katseensa kohti ovea, ja Roland pudottaa ruiskun lattialle.

Hän yrittää saada sen kiinni, mutta se kierii betonilattian poikki.

Anders astuu eteenpäin, poimii ruiskun, ja kun he molemmat nousevat ja katsovat taas eristyshuoneeseen, he näkevät, että panssarilasin sisäpinta on huurussa. Jurek on hengittänyt ikkunaan ja kirjoittanut siihen sormellaan JOONA.

– Mitä siinä lukee? Anders kysyy heikolla äänellä.

- Hän kirjoitti Joona.
- Joona?
- Mitä helvettiä se tarkoittaa?

Huuru häviää, ja he näkevät Jurek Walterin istuvan aivan kuin hän ei olisi liikahtanutkaan. Hän katsoo käsivarren pistoskohtaa, hieroo lihasta ja katselee heitä lasin läpi.

- Eikö siinä lukenut mitään muuta? Anders kysyy.
- En nähnyt muuta kuin...

Paksun oven läpi kuuluu eläimellinen karjaisu. Jurek Walter on liukunut alas sängyltä, on lattialla polvillaan ja huutaa suoraa huutoa. Kaulan jänteet ovat kiristyneet, verisuonet pullottavat.

- Paljonko oikein annoit hänelle? Anders kysyy.

Jurek Walterin silmät muljahtavat niin että valkuaiset tulevat näkyviin, hän ottaa kädellään tukea, ojentaa toisen jalkansa, mutta kaatuu äkkiä selälleen, lyö päänsä yöpöytään, huutaa ja alkaa säpsähdellä kuin kouristellen.

- Hyi helvetti, Anders kuiskaa.

Jurek valuu makuulle, sätkii holtittomasti jaloillaan, puree kieleensä, pärskii rinnalle verta ja jää lopulta makaamaan huohottaen selälleen.

- Mitä me teemme, jos hän kuolee?
- Tuhkaamme hänet, Brolin vastaa.

Jurek saa uusia kouristuksia, tärisee, kädet huitovat joka suuntaan ennen kuin pysähtyvät.

Brolin katsoo kelloa. Hiki virtaa pitkin hänen poskia.

Jurek Walter vaikeroi, kierähtää kyljelleen, yrittää nousta mutta ei jaksa.

- Kahden minuutin päästä voit mennä sisään, ylilääkäri sanoo.
- Pitääkö minun oikeasti mennä?
- Hän on kohta vaaraton.

Jurek raahautuu nelinkontin eteenpäin, suusta valuu limaista verta. Hän horjahtaa, hidastaa, lysähtää lopulta lattialle ja jää makaamaan liikkumattomana.

Älä pysähdy. Älä nukahda. Painajainen on vasta alkanut.

Mikael Kohler-Frost katosi kolmetoista vuotta sitten. Häntä pidettiin sarjamurhaaja Jurek Walterin viimeisenä uhrina. Kun Mikael sitten löytyy elossa, komisario Joona Linnan epäilykset vahvistuvat: oikeuspsykiatrisen sairaalan suljetulla osastolla parhaillaan istuva Walter ei toiminut yksin. Mikaelin sieppasi joku muu – mutta kuka? Mikael itse uskoo olleensa Nukkumatin vankina. Hän muistaa vain unettavan hiekan ja pimeässä kilisevät posliinisormenpäät. Ja sen ettei hän ollut yksin.

Joona Linna apureineen on tiukan paikan edessä: jonkun heistä on soluttauduttava suljetulle osastolle ja voitettava sadistisen sarjamurhaajan luottamus. Pian.

Hypnotisoijalla debytoinut dekkarisensaatio Lars Kepler ei osoita hiipumisen merkkejä. Huikeaan maailmanmenestykseen nousseen Joona Linna -sarjan neljännessä, itsenäisessä osassa rikoskomisario Linna kohtaa kovimman vastuksensa.

www.tammi.fi

84.2 • ISBN 978-951-31-7270-1

Kannen kuva: Love Lannér

9 789513 172701

